

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ (ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**Матеріали XX Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю в онлайн-режимі за
допомогою платформи Microsoft Teams**

(Тернопіль, 18–19 травня 2023 року)

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2023

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Сучасні тенденції та перспективи розвитку вищої медичної (фармацевтичної) освіти в Україні : матеріали XX Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою платформи Microsoft Teams (Тернопіль, 18–19 трав. 2023 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2023. – 254 с.

Матеріали надруковано в авторській редакції. Автори публікацій несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

© ТНМУ, «Укрмедкнига», 2023

2. Перевізник Б. О. Становлення та організація діяльності центру симуляційного навчання медичної школи Гарварду / Б.О.Перевізник. // Медична освіта. – 2021. – № 1 – с. 39-43.

3. Про вищу освіту | від 01.07.2014 № 1556-VII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 25.12.20).

4. Галіяш Н. Комуникативні навички в медицині : по-сіб. / Наталія Галіяш, Наталія Петренко, Наталія Бількевич. – Тернопіль : ТДМУ, 2019. – 132 с.

5. Grant V. J. Difficult debriefing situations: A toolbox for simulation educators/ V. J. Grant, T. Robinson, H. Catena, et al// Medical Teacher. – 2018.– Vol. 40 (7).– P. 703–712.

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Бондар О.В., Рибін А.І., Кузнецова О.В.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Вступ. Як і в більшості інших країн, медична освіта в Україні була глибоко підірвана пандемією COVID-19, а впродовж останнього року – війною. Протягом останніх 3 років навчання студентів проводилося переважно віртуально, а підсумкове оцінювання – онлайн. Дуже шкідливий вплив це має на отримання клінічних знань, практичних навичок і розвиток клінічного мислення, а саме формування професіоналізму на всіх етапах навчання. З початку вторгнення Росії українська медична освіта отримала подвійний удар: багато іноземних студентів-медиків повернулися до своїх країн, деякі українські студенти обрали режим «мобільності», тобто продовжують навчання в медичних закладах інших країн. А ті студенти, хто все ж таки збираються завершити навчання в Україні, отримують свої дипломи та вступають до клінічної практики, не маючи достатнього клінічного досвіду.

Основна частина. Освіта має основне значення для студентів під час війни. Крім навчання, школи та університети можуть дати

учням рутину, зберегти відчуття «минулого мирного життя» та підключити їх до життєво важливих ресурсів, як, наприклад, охорона психічного здоров'я. На щастя, з березня 2022 року студенти Одеського національного медичного університету, як і студенти всіх ВНЗ України, отримали доступ до онлайн– та дистанційного навчання. Це зменшило прогалини у навчанні та, що важливіше, зберегло відчуття нормальності. Проте довгостроковий вплив війни на якість освіти та доступ до неї, як і раніше, викликає тривогу.

Освіта має вирішальне значення для благополуччя та соціального розвитку, її не можна призупинити, не ризикуючи майбутнім цілого покоління. Неможливо просто відкласти навчання і повернутися до нього після вирішення інших пріоритетів, не ризикуючи майбутнім.

Повномасштабне вторгнення, ракетні атаки та шахеди, відключення світла, відсутність мобільного зв'язку та інтернету – сучасні випробування на міцність українського народу. Тисячі шкіл, дошкільних та інших навчальних закладів в Україні були пошкоджені або зруйновані внаслідок застосування вибухової зброї під час війни, в тому числі в населених пунктах.

Нещодавні атаки на енергетичну інфраструктуру України спричинили масові відключення світла, що також вплинуло на освіту. Щоденно, протягом 4 місяців, світло було лише 2-4 години на день, а в декількох містах не кожного дня. У результаті майже кожна людина в Україні залишилася без постійного доступу до електроенергії, а це означає, що навіть онлайн навчання було під загрозою.

Колектив кафедри променевої діагностики, терапії, радіаційної медицини і онкології ОНМедУ запропонував використовувати інтерактивне навчання для того щоб досягнути найбільш ефективної організації навчання, активізувати студентів, спонукати до клінічного мислення в сучасних реаліях воєнного життя. Технологія інтерактивного навчання – це така організація навчального процесу, за якої неможлива неучасть у процесі пізнання: або кожен учень має конкретне завдання, за виконання якого він має публічно відзвітуватися, або від його діяльності залежить якість виконання поставленого перед групою завдання.

Науковий аналіз проведений вченими США у 80-х роках ХХ ст. засвідчує, що інтерактивне навчання вможлиблює різке збільшен-

ня відсотка засвоєння матеріалу, бо впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії, практику). Результати цих досліджень відображено у схемі, яка дістала назву «Піраміда навчання Едгара Дейла».

Студентам пропонували підготувати презентацію на обрану тему за циклом «Онкологія» та записати її, виступити онлайн перед однокласниками та відповісти на їх запитання. Студенти мали можливість ставити складні, іноді суперечливі питання один одному, сперечатися, представляти різні позиції. Все це дозволяє їм критично мислити, самостійно приймати рішення та розв’язувати проблеми. Можливість підготуватися самостійно на цікаву тему та виступити перед аудиторією заохочує майбутніх вчених або лікарів до співпраці та вчить досягати компромісу. Під час виконання таких проектів у студентів медичних навчальних закладів має пробуджуватися інтерес та мотивація до клінічного мислення, досягненням сучасної науки та медицини. Інтерактивне навчання ніколи не зможе замінити реальне живе спілкування викладач-студент, але все ж таки зможе навчати студента самостійному мисленню та діям.

Висновки: 1. Освіта має залишатися нашим головним пріоритетом, не можна залишати це питання «на потім» – коли закінчиться війна. Дуже важливо зосередитись на освіті з початку кризи, бо війна створює хаос, а ми маємо думати про майбутнє.

2. Використання сучасних технологій в освітній процес, а саме інтерактивного навчання дає студентам можливості самостійно виконувати проекти, адаптуватися до майбутньої професії, навчитися клінічному мисленню та продовжувати освітній процес в умовах повномасштабного вторгнення.

СПАДКОЄМНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Вансович В.Є.¹, Каштальян М.А.¹, Котік Ю.М.²

*¹Одеський Національний Медичний Університет,
²БМЦ Одеського Національного Медичного Університету*

Вступ. Сучасні умови перебудови системи вищої медичної освіти вимагають впровадження певних інновацій в систему надання освітянських послуг з метою всебічного оволодіння здобувачами вищої медичної освіти в тому числі й хірургічних навичок і компетенцій. Зрозуміло, що для цього викладачі кафедри хірургічного профілю мають суттєвим чином перебудувати цілісну структуру надання хірургічних знань відповідно всім потребам, незалежно від курсу навчання. Останнє ґрунтується на спадкоємності вивчення хірургічних дисциплін здобувачами освіти протягом 6 років навчання в медичному університеті.

Основна частина. Складність та водночас певна легкість викладання хірургічних дисциплін пояснюються тим, що задля отримання спеціальних знань здобувачі освіти вже вивчили певні медичні дисципліни, починаючи з першого курсу навчання: йдеться про загальнотеоретичні навчальні дисципліни анатомії людини (яка загалом дає цілісне уявлення про структуру тіла, наявність органів, судин, нервів тощо та їх розташування в організмі людини), гістології, цитології та ембріології та патоморфології (вивчення яких дає розуміння особливостей клітинної організації тіла людини та їх патологію

ЗМІСТ

<i>Корда М.М., Шульгай А.Г., Маїталір А.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	3
<i>Рожко Микола, Ерстенюк Ганна, Голуб Володимир, Капечук Василь, Пелехан Любомир, Луцак Світлана, Озарко Іванна</i> АДАПТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ІФНМУ ДО ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ.....	16
<i>Бакалець О.В., Дзига С.В., Бегош Н.Б., Заєць Т.А.</i> ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ І ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ.....	24
<i>Беденюк А.Д., Мальований В.В., Доброродній В.Б., Війтович Л.Є.</i> РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОВОЛОДІННІ ФАХОВИМИ КОМПЕТЕНТНОСТЯМИ ЦИКЛУ «ТОРАКАЛЬНА ХІРУРГІЯ»	27
<i>Бондар О.В., Рибін А.І., Кузнецова О.В.</i> ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ ..	29
<i>Вансович В.Є., Каштальян М.А., Котік Ю.М.</i> СПАДКОЄМНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	32
<i>Венгер О.П., Іваніцька Т.І., Білоус В.С., Мисула Ю.І., Смашна О.Є., Сас Л.М. Гусева Т.П., Люта О.О., Коваль М.Є.</i> ОСВІТНЄ ПОРТФОЛІО ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЯК МЕТОД УДОСКОНАЛЕННЯ САМОРЕФЛЕКТОРНИХ НАВИКІВ.....	35
<i>Веницька Г.В., Рябоконт Ю.Ю., Фурик О.О.</i> СИМУЛЯЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОДИН З МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»	39
<i>Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Садомов А.С., Буряк В.В.</i> МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ МЕТОДИК В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ КЛІНІЧНОЇ КАФЕДРИ	41
<i>Гаврищак І.І., Проців О.Я.</i> СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ» В ТДМУ ІМ. І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО.....	43